

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 358/2019-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. septembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša a Mojmíra Mamojku (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou ČERNEJOVÁ & HRBEK, s. r. o., Kýčerského 7, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ján Šinkovic, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 19 Co 196/2017-139 z 10. apríla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ],
o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. júla 2018 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného

porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 19 Co 196/2017-139 z 10. apríla 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že prvým výrokom napadnutého rozsudku krajského súdu bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) č. k. 5 C 193/2016-88 z 8. júna 2017, ktorým bola sťažovateľka ako žalovaná povinná zaplatiť žalobcovi sumu 641,80 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne z dlžnej sumy od 7. júla 2016 do zaplatenia v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a zároveň ním bola žalobcovi priznaná náhrada trov konania v celom rozsahu. Druhým výrokom napadnutého rozsudku krajského súdu bola sťažovateľka zaviazaná žalobcovi nahradiť trovy odvolacieho konania v celom rozsahu. Sťažovateľka ústavnú sťažnosť podala proti napadnutému rozsudku krajského súdu ako celku, teda proti obom jeho výrokom.

3. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľka uviedla, že napadnutý rozsudok krajského súdu vychádza z nesprávneho zodpovedania jednotlivých nosných otázok sporu, namietala, že ako okresný súd, tak aj následne krajský súd v napadnutom rozsudku krajského súdu vychádzali z prezumpcie úmyslu bezdôvodného obohatenia na strane sťažovateľky. K tomu uviedla, že prezumpcia úmyslu bezdôvodne sa obohacovať na strane sťažovateľky ako dodávateľ a v spotrebiteľskom vzťahu bez toho, aby bol riadne zistený skutkový stav, na základe ktorého by takýto záver vychádzal, nie je prípustná a podľa názoru sťažovateľky dosahuje až intenzitu svojvôle. Dodala, že ak bol napadnutý rozsudok krajského súdu založený na takejto prezumpcii, je zaťažené vadou namietaného porušenia sťažovateľkou základného práva na súdnu ochranu podľa ústavy a listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa dohovoru.

4. Sťažovateľka ďalej namieta nesprávne určenie počiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty zo strany krajského súdu v napadnutom rozsudku krajského súdu, keď krajský súd jej plynutie viazal na moment, kedy sa žalobca dozvedel právny názor zo strany spotrebiteľského združenia o bezodplatnosti úveru. Namieta, že v danom prípade ide o odklon od ustálenej praxe v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), podľa ktorého je pre zistenie počiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty podstatné zistenie skutkového stavu, odklon od ktorého nebol krajským súdom v napadnutom rozsudku krajského súdu nijak zdôvodnený. Taktiež namieta záver krajského súdu, podľa ktorého absentuje údaj o RPMN v zmluve o revolvingovom, teda opakovanom čerpanom a splácanom spotrebiteľskom úvere, ktorý bol poskytnutý na základe zmluvy uzavretej na dobu neurčitú. Podľa sťažovateľky názor krajského súdu, že táto zmluva musí obsahovať tie isté náležitosti ako zmluva o bežnom spotrebiteľskom úvere s vopred známym počtom splátok a termínom ukončenia zmluvného vzťahu, je neprípustný a formalistický. V tejto otázke namieta arbitrárnosť a svojvôľu napadnutého rozsudku krajského súdu.

5. Sťažovateľka tiež namietla, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k odklonu od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu týkajúcej sa výkladu v čase rozhodovania, § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý zo strany krajského súdu nebol nijak zdôvodnený. Zároveň vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu namieta aj neprípustný a neodôvodnený formalizmus spočívajúci v tom, že vychádza z názoru, podľa ktorého v zmluve uzavretej na dobu neurčitú, ako ide v prípade revolvingového úveru, je nutné uviesť presnú dobu trvania zmluvy a presný termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. To odôvodňuje tým, že v prípade revolvingového úveru sa presná konečná splatnosť tohto úveru, ako ani doba trvania zmluvy, nedá určiť. Ako posledný bod sťažovateľka uviedla, že konštatácia krajského súdu o úplnej alebo čiastočnej nečitateľnosti ustanovení zmluvy je neprípustným zásahom do zmluvnej slobody a autonómie zmluvných strán, ktorým sa v čase jej podpisu zmluva nejavila ako akokoľvek nečitateľná.

6. V závere sťažovateľka zhrnula dôvody podania ústavnej sťažnosti proti napadnutému rozsudku krajského súdu takto:

„Napádané rozhodnutie predstavuje nezákonné rozhodnutie, ktoré vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a je postavené na mylnom, miestami až arbitrárnom vyriešení základných právnych otázok sporu.

Napádané rozhodnutie tak dosahuje intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces vo vzťahu k procesným právam Sťažovateľky na riadne (preskúmateľné) odôvodnenie súdneho rozhodnutia bez skutkových a právnych omylov.“

Doplnila, že odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu nie je možné považovať za jasné a presvedčivé, ktoré by riadnym, vyčerpávajúcim, zrozumiteľným a zároveň správnym spôsobom zodpovedalo všetky zásadné otázky sporu, a túto absenciu náležitého odôvodnenia je podľa názoru sťažovateľky možné považovať až za „*denegatio iustitiae*“, teda popretie spravodlivosti.

7. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„1. Rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/196/2017-139 zo dňa 10.04.2018 bolo porušené právo Sťažovateľky na súdnu a inú ochranu zakotvené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a v čl. 36 ods. 1 Listiny a právo Sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie zakotvené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky ústavnou sťažnosťou napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/196/2017-139 zo dňa 10.04.2018 ruší a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Prešove je povinný nahradiť Sťažovateľke trovy konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky.“

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. V zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

16. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľky spočíva v namietanom porušení základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

napadnutým rozsudkom krajského súdu. Sťažovateľka vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu namieta jeho nezákonnosť vychádzajúcu z nesprávneho právneho posúdenia veci, absenciu riadneho odôvodnenia a jeho arbitrárnosť, ako aj odklon od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu v obdobných veciach.

17. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. III. ÚS 635/2016).

18. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu uvedených práv však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (III. ÚS 368/2018).

19. Skutočnosť, že sťažovateľka s názorom krajského súdu nesúhlasí, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého

rozsudku krajského súdu a ani sama osebe nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným už ani preto, že ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov krajského súdu. Okrem toho reálne uplatnenie a garantovanie základného práva na súdnu ochranu nielenže neznamená právo na úspech v konaní, ale ani nárok na to, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (m. m. IV. ÚS 340/04).

20. Ústavný súd pripomína, že v aktuálnej právnej úprave Civilného sporového poriadku je v § 422 zavedené kritérium hodnoty sporu, tzv. bagateľný cenús. Táto skutočnosť predstavuje vo sfére všeobecného súdnictva zákonný dôvod na odmietnutie dovolania z dôvodu neprípustnosti vzhľadom na to, že ide o sumu bagateľnú (I. ÚS 317/2018).

21. V danom prípade ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 358/08, IV. ÚS 33/2010, IV. ÚS 431/2012, IV. ÚS 72/2013) vyhodnotil predmet sporu tak, že ide o vec nižšieho významu (o tzv. bagateľnú vec). Vychádzal z toho, že ak Civilný sporový poriadok vylučuje u bagateľných vecí prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi v mimoriadnom opravnom konaní [podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku v prípade bagateľných vecí je v zmysle § 422 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku neprípustné], bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Aj preto ústavný súd v prípadoch, ak ústavná sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu orgánu verejnej moci, v ktorom ide zjavne o bagateľnú sumu, poskytuje ústavnoprávnu ochranu sťažovateľom len v celkom výnimočných prípadoch, ak ústavná sťažnosť signalizuje, že došlo k zásahu do základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu – intenzite (m. m. III. ÚS 368/2018). Podľa názoru ústavného súdu však vo veci sťažovateľky o takýto výnimočný prípad nejde.

22. Ústavný súd k tomu poznamenáva, že ani názor kontroverzný, s ktorým možno aj nesúhlasiť, nemusí mať intenzitu ústavného porušenia (I. ÚS 725/2016). Ústavný súd

opierajúc sa o svoju doterajšiu judikatúru, ako aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v danej veci nemá žiaden dôvod a ani oprávnenie na prehodnocovanie právnych záverov krajského súdu. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom objasnil skutkový základ veci a aplikáciu právnej úpravy, ktorá nie je v rozpore s jej zmyslom a účelom. Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľky, že v iných prípadoch týkajúcich sa obdobnej problematiky použili všeobecné súdy rozdielnu interpretáciu všeobecne záväzných právnych predpisov, ústavný súd zastáva názor, že nie je úlohou ústavného súdu zjednocovať rozhodovaciu prax všeobecných súdov, lebo zjednocovanie rozhodovacej praxe je vecou odvolacích súdov, resp. najvyššieho súdu. Uvedený názor platí o to viac, ak predmetom ústavnej sťažnosti je posúdenie bagatelnej veci (I. ÚS 430/2018).

23. Vzhľadom na uvedené preto ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

24. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v jej petite už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2019